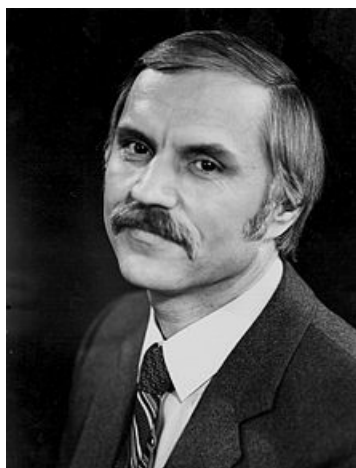

Oamenii Moldovei mele

VENIAMIN APOSTOL

Chișinău 2018

Regizorul, actorul, pedagogul Veniamin Apostol s-a născut la 15 august 1938 în comuna Dubna, Soroca.

Între 1945-1952 a învățat la școala de șapte clase din satul natal, după care a absolvit Școala de iluminare culturală din Soroca, specialitatea lucrător de club (1955).

În perioada 1959-1964 și-a făcut studiile la Facultatea de Teatru a Institutului de Arte „Gavriil Musicescu” din Chișinău (azi Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice), iar între 1964-1969 a studiat la Institutul de Stat de Artă Teatrală „A. V. Lunacearski” din Moscova.

În 1977 a susținut teza de doctor în studiul artelor despre calea de creație a Teatrului Republican pentru Copii și Tineret „Luceafărul”. Activitatea profesională și-a început-o în 1956 în calitate de inspector-metodist la Secția raională cultură din Ocnița.

A fost regizor (1968-1977, 1981-1985) și prim-regizor (1977-1981) la Teatrul Academic Moldovenesc Muzical-Dramatic „A. S. Pușkin” (actualmente Teatrul Național „Mihai Eminescu”), prim-regizor la Teatrul Dramatic Rus „A. P. Cehov” din Chișinău (1985-1989), rector (1991-1999), apoi șef Catedra regie (1999-2000) la Institutul de Arte „G. Musicescu” din Chișinău.

Veniamin Apostol a adus în regia basarabeană un suflu nou, promovând o factură poetico-psihologică a artei teatrale, descătușarea totală a actorului, jocul firesc, bogat, expresiv, interiorizat (Gh. Cincilei). Ca regizor a debutat în 1969 cu spectacolul *Noaptea cu privighetori* după piesa lui O. Ejev.

În anii 1970-1980 a pledat pentru teatrul realist, spectacolele puse în scenă în această perioadă impunându-se „prin deschiderea lor interioară, prin polisemia metaforei scenice, prin îmbinarea armonioasă a realului cu liricul sau comicul” (Maria Mătu, critic teatral): *Al patrulea* de K. Simonov (1970), *Toate trei anotimpurile* de A. Busuioc (1972), *Slugă la doi stăpâni* de C. Goldoni (1975), *Președintele* de D. Matcovschi (1975), *O vânătoare de rațe* de A. Vampilov (1976), *Casa mare* de I. Druță (1977), *Tata* de D. Matcovschi (1978), *Pe-o gură de rai* de I. Podoleanu (1980), *Pomul vieții* de D. Matcovschi (1980), *Curajul bărbaților* de A. Marinat (1981), *Abecedarul* de D. Matcovschi (1983) ș. a.

După 1985 regizorul se orientează spre teatrul brechtian, care prezintă o îmbinare a teatrului realist cu cel idealist, abordând un repertoriu variat: *Teroarea și mizeriile celui de-al III-lea Reich* de B. Brecht (1985), *Șase iulie* de M. Șatrov (1985), *Filomena Marturano* de E. de Filippo (1986), *Dictatura conștiinței* de M. Șatrov (1987), *Mărtoaga cu clopoței* de I. Druță (1987), *Sperietoarea* de D. Matcovschi (1989) ș. a.

Etapa de după 1990 este marcată de căutări novatoare, regizorul punând accentul tot mai mult pe teatralitate. Dintre

piesele montate în această perioadă vom menționa: *Inimă de câine* de M. Bulgakov (1990), *Jocuri de noapte* de Fran D. Gilroy (1991), *Destinul* de D. Matcovschi (1994), *Trei surori* de A. Cehov (1998) ș. a.

Ca actor a trăit intens prin universul uman al personajelor jucate în scenă, în filme, în spectacole televizate și radiofonice: roluri episodice în filmele *Lăutarii*, regia E. Loteanu (1971), *Bărbații încăruneșc devreme*, regia V. Pascaru (1974), Botică în spectacolul *Curajul bărbaților* de A. Marinat (1981), Hyperion în filmul *Luceafărul*, regia E. Loteanu (1986), Voinițki în filmul-spectacol *Unchiul Vanea*, regia V. Țapeș (1991), Zilov în filmul-spectacol *O vânătoare de rațe*, regia V. Țapeș (1993), Mihail Averianovici în filmul-spectacol *Salonul Nr. 6*, regia V. Țapeș (1998), Imanuil în spectacolul *Tata* (versiune nouă) de D. Matcovschi (1999), Adam în spectacolul radiofonic *În fața prăvăliei bijutierului* de Karol Vojtila (2000) ș. a.

Concomitent cu activitatea artistică din teatru, a realizat o frumoasă carieră pedagogică. A început în 1973 ca simplu lector al Institutului de Arte din Chișinău, devenind ulterior conferențiar (1993) și profesor universitar (1994). În 1999 devine nembu-corespondent al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe.

Spectacolele montate de Veniamin Apostol și rolurile pe care le-a interpretat s-au bucurat de aprecierea publicului, aducându-i și multiple premii și distincții.

În 1977 i s-a conferit titlul de Maestru în Arte, în 1982 a devenit Artist Emerit al Artei, iar în 1988 – Artist al Poporului din Republica Moldova.

În 1996 i s-a decernat Premiul Național pentru interpretarea rolurilor: Voinițki în filmul-spectacol *Unchiul Vanea*, Baronul în filmul televizat *Infernul* și Zilov în spectacolul televizat *O vânătoare de rațe*. În același an devine cavaler al Ordinului Republicii.

S-a stins din viață la 14 decembrie 2000.

În 2010 a fost fondat la Soroca Teatrul „Veniamin Apostol”.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Referințe critice

Veniamin Apostol (1938-2000): biobibliogr. / Min. Culturii și Turismului al R. Moldova; Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice; alcăt.: V. Nechiforeac. – Ch.: [s.n.], 2006. – 118 p.

În vâltoarea creației: Veniamin Apostol – regizor, actor, pedagog / ed. de Maria Mătu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2004. – 316 p.

Rusu, Grigore. Din coturnii timpului / Grigore Rusu. – Ch.: [s.n.], 2000. – 144 p.

Țapeș, Vitalie. Lumina stelei ce-a murit ne urmărește încă...: / Vitalie Țapeș. – Ch.: [s.n.], 2007. – 21 p.

Coroliov, Elfrida. Veniamin Apostol // Coroliov, Elfrida. Regizor. Actor. Spectacol: anii 1930-2010 / Elfrida Coroliov. – Ch., 2016. – P. 64-68.

Grama, Steliana. Stâlp de lumină: (Veniamin Apostol) // Grama, Steliana. Memoria sugativei: despre literatură și teatru / Steliana Grama. – Ch., 2012. – P. 97.

Pelin, Pavel. Veniamin Apostol // Pelin, Pavel. Privitor ca la teatru: (carte despre artiști) / Pavel Pelin. – Ch., 2007. – P. 113-120.

Verejanu, Renata. Veniamin Apostol și valsul lui Eugen Doga // Verejanu, Renata. Generația dintre secole: portrete, profiluri / Renata Verejanu. – Ch., 2012. – P. 49-53.

Referințe

O, Doamne, ce minune mare e teatrul! Chiar și actorul, care are de rostît o singură replică, consumă aceeași energie de creație, aceeași dăruire de sine și este absolut sigur că fără el teatrul va înceta să mai existe. Și toată lumea asta n-are avea nici un sens (...).

Actorul descifrează o frază, o replică, frământă un gând, pe care îl împarte cu coautorul său – Spectatorul.

Veniamin Apostol

Năvalnic, clocotitor, vulcanic, exigent, generos și sensibil, s-a dăruit fără milă profesiei și oamenilor, actorilor, studenților, spectatorilor (...).

Deceniile lucrate pe scenă pentru el nu însemnau un stagiu, o cifră, un răboj, o funcție – însemnau o viață, o cauză, veșnica teamă de a nu scăpa ceva din tot ceea ce se cerea văzut, gândit, analizat, însumat și transmis altora. Veniamin Apostol a însemnat pentru noi timpul teatral național, atâta cât a avut de trăit întru teatru.

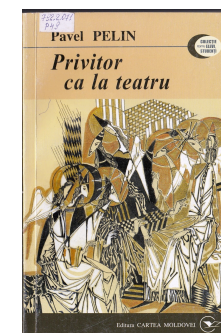
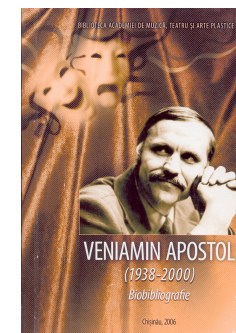
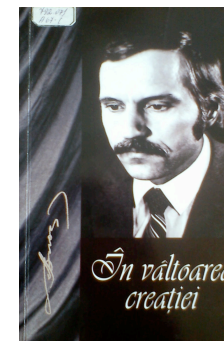
Pavel Proca

Era regizorul care știa ce vrea de la actor. (...) Avea harul să-i descătușeze sufletul, să-l dezlănțuie, să-l răvășească. (...) A avut o fire contradictorie, un optimism incurabil. (...) A fost omul sufletului, omul durerii, al bucuriei și al luminii.

Ninela Caranfil

Veniamin Apostol avea un remarcabil potențial de creativitate, multiplicând noi formule de spectacole, jucând rolurile principale cu o măiestrie actricească deosebită, cultivând dragostea de teatru nu numai discipolilor săi, ci și publicului.

Maria Mătu

Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Claudia Balaban